

10.1.2023

הוצאה לפועל, לשכת תל אביב

תיק 801400-08-22

חדלות פרעון הוצל"פ

בפני כב' הרשם גיא סמולרצ'יק

בעניין: היחיד, א.ר.

השאלה

1. האם יש לאשר הסדר נושים של יחיד, אדם בן 80 ניצול שואה, בהליכים בפני רשם חדלות הפירעון, חרף העדר רוב מניין וערך להסכמות, ובהעדר התייצבות לדיון מטעם הנושים המתנגדים?

רקע עובדתי, נתוני ההליך והיחיד

2. היחיד הגיש בקשה למתן צו לפתיחת הליכים בעניין יחיד בעל חובות בסכום נמוך ובהתאם להוראות סעיף 186 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 (להלן: "החוק"). תיק חדלות הפירעון נפתח ביום 9.11.22.

3. גובה החוב הכולל של היחיד בפתיחת ההליך: 150,225 ₪ וכלולים בו 4 חובות בגינם נפתחו תיקי הוצאה לפועל להלן:

- כרטיסי אשראי לישראל (תיק שנפתח ביום 10.6.19, סכום החוב כיום: 41,342 ₪).
- פרטנר חברה לתקשורת (תיק שנפתח ביום 10.12.19, סכום החוב כיום: 9,389 ₪).
- ישראלכרט בע"מ (תיק שנפתח ביום 22.8.19, סכום החוב כיום: 37,311 ₪).
- ישראלכרט מימון בע"מ (תיק שנפתח ביום 25.8.19, סכום החוב כיום: 61,182 ₪).

4. היחיד הצהיר כי ב-7 השנים האחרונות לא התנהל בעניינו הליך חדלות פירעון.

5. היחיד יליד 1943 (בן 80), נשוי, אב לשתי בנות בגירות. היחיד הצהיר לגבי אופן הסתבכותו בחובות, כי בשנים האחרונות עקב ניהול כלכלי לא נכון וצפי להכנסות גבוהות יותר (בעת שעבד כסוכן מכירות), הוא ניצל מסגרות אשראי ונכנס לחובות. מאז משבר וירוס הקורונה היחיד אינו עובד ומתקיים מקצבאות מ"ל וקצבה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים (ניצולי שואה).

היחיד הצהיר כי בחודשים האחרונים מצבו הבריאותי והנפשי הדרדר, והוא מצוי במעקב של פסיכיאטר ועובדת סוציאלית.

היחיד אינו עובד. מקבל קצבת אזרח ותיק וקצבת ניצולי שואה. אשתו של היחיד מקבלת קצבת אזרח ותיק.

סך הכנסות חודשיות של היחיד ואשתו : 8,566 ₪.

קצבת אזרח ותיק – 2,394 ₪

קצבת אזרח ותיק של בת הזוג – 2,394 ₪

קצבת ניצולי שואה – 3,778 ₪

סך הוצאות חודשיות של היחיד ואשתו : 8,365 ₪.

שכר דירה – 4,200 ₪

כלכלה – 4,000 ₪

הוצאות רכב – 165 ₪

היחיד הצהיר על בעלות ברכב מסוג טויוטה יאריס שנת 2015. היחיד ציין כי הוא זקוק לרכב לשם מחייה שוטפת, לרבות עריכת קניות ונסיעות לטיפולים רפואיים.

הליך גיבוש הסדר התשלומים בפני נציג רשם חדלות הפירעון

6. בהחלטת מיום 15.11.22 הוריתי על זימון ישיבה לגיבוש הסדר נושים בניהול נציג רשם, וכי על היחיד להגיש הצעת הסדר לנושים. היחיד הגיש הצעת הסדר הכוללת תשלום חודשי בסך 300 ₪ למשך 36 חודשים, ובסה"כ 10,800 ₪.

7. לישיבה בפני הנציג אשר התקיימה ביום 21.11.22 התייצבו היחיד, אשתו ובתו. היחיד אינו מיוצג ע"י עורך דין. הנושים לא התייצבו לישיבה. במהלך הישיבה, היחיד שיפר הצעתו בסיוע בנותיו, לתשלום סכום של 10,000 ₪ במזומן, נוסף על פריסת התשלומים שהוצעה על ידו טרם הישיבה בסך 10,800 ₪, ובסה"כ 20,800 ₪.

8. הנושים הגישו עמדותיהם בכתב להצעה המשופרת, כדלהלן :

- כרטיסי אשראי לישראל – מסכימה.
- פרטנר חברה לתקשורת – מסכימה (הודיעה שהיא מוחלת על החוב).
- ישראלכרט בע"מ – מתנגדת ומבקשת הסדר תשלומים ע"ס 51,100 ₪ ב – 3 תשלומים.
- ישראלכרט מימון בע"מ – מתנגדת ומבקשת הסדר תשלומים ע"ס 51,100 ₪ ב – 3 תשלומים.

זימון דיון בפני רשם חדלות הפירעון

9. בהחלטתי מיום 27.11.22, לאחר שהתקבל לעיוני סיכום ישיבת ההסדר שנערכה בניהול נציג הרשם, עמדות הנושים, ועמדת נציג הרשם לפיה קיים סיכוי סביר לאישור ההסדר, הוריתי על זימון דיון לפניי בהתאם לסמכותי לפי סעיף 194 לחוק, ליום 5.12.22 בשעה 10:30. בהחלטה האמורה קבעתי כי אין צורך בהתייצבות הנושים שמחלו או הסכימו להצעת ההסדר, אלא נדרשת התייצבות הנושים שהתנגדו בלבד. לפיכך הוריתי ליחיד להמציא את הבקשה, ההצעה להסדר והחלטה זו לב"כ הנושים שהתנגדו בלבד, תוך 48 שעות, במסירה כדן עם אישור מסירה. היחיד הגיש לתיק את העתק אישור המסירה לב"כ הנושים שהתנגדו.

10. לדיון שהתקיים לפניי ביום 5.12.22, התייצבו היחיד, אשתו ובנותיו. הנושים המתנגדים או מי מטעמם לא התייצבו לדיון. היחיד נחקר בדיון על נסיבות הסתבכותו בחובות, מצבו הכלכלי והרפואי. במהלך הדיון ובהמלצתי, היחיד שיפר הצעתו לתשלום לנושים מ – 20,800 ש"ח ל – 22,800 ש"ח, באמצעות בנותיו.

11. להשלמת התמונה יצוין כי לאחר הדיון, לב"כ הנושים המתנגדים ניתנה במסגרת החלטתי מיום 5.12.22 (שנשלחה לזוכה ע"י המזכירות ביום 6.12.22) זכות תגובה תוך 7 ימים, ובה יבהיר מדוע לא התייצב לדיון, והאם יש תועלת עדיפה בחלופה אחרת על פני אישור הצעת ההסדר. אלא שפעם נוספת, ב"כ הנושים לא פעל בהתאם להחלטה. תגובתו הוגשה באיחור – ביום 19.12.22, ואף לא כללה נימוק ענייני ומוצדק לדחיית הצעת ההסדר.

12. כעת, אפוא, יש להכריע בבקשת היחיד לאישור הצעת ההסדר מטעמו.

התשתית הנורמטיבית לאישור הסדר נושים ע"י רשם חדלות הפירעון

13. מהם התנאים הנדרשים לאישור הסדר נושים של יחיד בעל סכום חובות נמוך ע"י רשם חדלות הפירעון?

המענה לכך מצוי בהוראות סעיפים 195-196 לחוק:

"195. (א) יראו הסדר תשלומים כהסדר שאושר בידי הנושים באסיפת הנושים אם מתקיימים כל אלה:
 (1) בהסדר תמכו רוב המצביעים מקרב הנושים בחובות הוצאה לפועל שהם צד להסדר המוצע, הנושים יחד בשלושה רבעים לפחות מסך החובות כאמור;
 (2) בהסדר תמכו כל הנושים שהם צד להסדר המוצע שלהם חובות שאינם חובות הוצאה לפועל.
 (ב) נושה יעשה שימוש בזכות ההצבעה הניתנת לו בתום לב ובדרך מקובלת ויימנע מניצול לרעה של כוחו.
 (ג) בסעיף זה –
 "חובות הוצאה לפועל" – חובות שנפתח לגביהם הליך לפי חוק ההוצאה לפועל וכן חובות לפי פסק דין שניתן לפתוח לגביהם הליך כאמור, גם אם טרם נפתח;

”מצביעים” – למעט מי שנמנעו בהצבעה.

196. (א) אושר הסדר תשלומים בידי הנושים, באסיפת הנושים, טעון החסדר אישור של רשם ההוצאה לפועל.
 (ב) בבואו לאשר הסדר תשלומים, ישקול רשם ההוצאה לפועל בין השאר שיקולים הנוגעים להוגנות ההליך, ורשאי הוא להתנות את אישור החסדר בהכשרה להתנהלות כלכלית נכונה שיעבור היחיד, אם מצא כי הנסיבות שהובילו את היחיד לחדלות הפירעון מצביעות על כך שההכשרה תסייע לשיקומו הכלכלי; על ההכשרה יחולו הוראות שנקבעו לפי סעיף 161(ב)(5).
 (ג) רשם ההוצאה לפועל לא יאשר הסדר תשלומים אם שוכנע כי התמורה שהוצעה לנושה שלא תמך בהסדר נמוכה מהתמורה שאותו נושה היה מקבל אילו ניתן לגבי היחיד צו לשיקום כלכלי.”

מצבת הנשייה ועמדות הנושים במקרה שלפניי

14. בחינת מצבת עמדות הנושים במקרה הנוכחי מעלה כי קיימים בסה"כ ארבעה נושים בעלי תיקי הוצאה לפועל. שני נושים נתנו הסכמתם, ואילו שני נושים (המיוצגים ע"י ב"כ זהה) התנגדו להצעה. קרי, שוויון מספרי בין המסכימים למתנגדים. מבחינת ערך הנשייה, עולה כי שיעור הנשייה של הנושים המסכימים עומד על כ- 34%, ואילו שיעור נשייתם של המתנגדים גבוה יותר: כ- 66%. יצוין כי שני הנושים המתנגדים הם חברת אם וחברת בת (ישראלכרט בע"מ וישראלכרט מימון בע"מ), והמיוצגים ע"י ב"כ זהה. אם כן, במקרה שלפניי לא הושג רוב מניין וערך לאישור הצעת החסדר של היחיד. אלא שישוד השיקום הכלכלי, התועלת הגלומה בהצעה, והתנהלות הנושים המתנגדים, מצריכים בחינה האם בכל זאת קיימת הצדקה באישור הצעת החסדר.

מה בין אישור הסדר בהעדר רוב מניין וערך ע"י בית המשפט ובין אישורו ע"י רשם חדלות הפירעון

15. לבית המשפט הדין בהליכי חדלות פירעון של יחידים ניתנה סמכות מפורשת לאישור הסדר בהעדר רוב מניין וערך, בסעיף 87 לחוק. הסעיף האמור קובע כי לבית המשפט מוקנית סמכות לאשר הצעת הסדר גם אם לא אושרה ברוב הדרוש על ידי הנושים, אם שוכנע כי הצעת החסדר הוגנת וצודקת כלפי הנושים שלא אישרו אותה, כי התמורה שהוצעה במסגרת ההצעה לא תהיה נמוכה מזו שתתקבל תחת צו לפתיחת הליכים, וכי מעמדם של הנושים המובטחים לא ייגרע כתוצאה מאישור ההצעה. סעיף 87 משויך לפרק ז', סימן ג' לחוק – תכנית לשיקום כלכלי, וחל הן לגבי יחידים והם לגבי תאגידים. סעיף 324 (א) מחיל את הוראות סעיף 87 על הסדר חוב ליחיד הקבוע בחלק י' לחוק, בשינויים המחויבים וכפוף לכך שיש לבחון את התמורה המוצעת לנושה בהסדר החוב.

16. ראוי להדגיש כי סעיף 87 לחוק הוא חריג לכלל, אשר לפיו משנדונה בקשה לאישור הצעת הסדר נושים, על הגורם השיפוטי להימנע מלהתערב בשיקול דעת הנושים. זאת, מאחר שנקודת המוצא היא שהסדר נושים הוא מעין חוזה בין היחיד לנושים, מכח חופש החוזים ולאור שיקול הדעת הנתון לנושים בבואם לתת עמדתם להצעת החסדר.

17. מעיון בפסיקה, ניתן להיווכח כי בתי המשפט של חדלות הפירעון עשו שימוש בסמכות לאשר הצעות הסדר לפי סעיף 87 לחוק חרף אי הסכמה של רוב הנושים, תוך בחינת השיקולים להלן - האם הנושים המתנגדים העלו טעמים של ממש מעבר לשיעור הדיבידנד המגולם בהצעת ההסדר, והאם התמורה שהוצעה לנושים במסגרת הצעת ההסדר לא תפחת מהתמורה שתקבל אם יינתן צו לפתיחת הליכים. כמו כן, נשקלו שיקולים של הוגנות ההליך.

(ראו לדוג': חדל"פ 4797-03-21 אילוז נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז באר שבע והדרום ואח', נבו, 27.3.22; חדל"פ 6304-08-21 צרור נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז חיפה והצפון ואח', נבו 18.10.22; חדל"פ 20584-12-19 עידו ואח' נ' ממונה על חדלות פירעון - מחוז תל אביב ואח', נבו, 20.2.20; חדל"פ 40932-01-21 פרץ נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז תל אביב ואח', נבו, 9.2.22; חדלת (ת"א) 45426-01-22 קונוקסום בע"מ נ' הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי, נבו, 21.9.22).

פרופ' דוד האן בספרו דיני חדלות פירעון מציין בנוגע להתגברות וכפיית הסדר על נושה מתנגד (the cramdown provision), כי קיימים קשיים בלתי מבוטלים בהענקת כוח מיקוח מוגבר לנושה ספציפי; כי יש לעודד כינון אווירת משא ומתן עניינית, שבה ייפתח כל צד לפשרות וויתורים; וכפיית ההסדר אפשרית רק אם בית המשפט משתכנע כי התכנית הוגנת וצודקת כלפי הנושה המתנגד (ראו דוד האן דיני חדלות פירעון, מהדורה שניה בעמ' 745, 768).

18. אלא שהסמכות הקבועה בסעיף 87 אינה נמנית על רשימת סמכויות בית המשפט אשר הוענקו לרשם חדלות הפירעון, רשימה המפורטת בסעיף 204 לחוק, שכותרתו "הקניית סמכויות בית המשפט לרשם ההוצאה לפועל". על רקע זה מתעוררות מספר שאלות לדיון: ראשית, מדוע המחוקק בחר שלא להחיל על ההסדרים הנדונים בפני רשם חדלות הפירעון את הוראות סעיף 87 לחוק? שנית, האם בכל זאת מוקנית לרשם חדלות הפירעון הסמכות לאשר הסדר נושים בהעדר רוב מניין וערך? שלישית, ואם התשובה לשאלה השניה חיובית – אזי באילו תנאים רשם חדלות הפירעון רשאי לאשר את ההסדר?

19. עיון בדברי ההסבר של הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, ובפרוטוקולים של ועדת חוקה חוק ומשפט, עשוי לשפוך אור על השאלה, מה בין הסדר נושים לפי חלק י' הנדון בפני שופט חדלות הפירעון, ובין הסדר נושים בפרק י"ב הנדון בפני רשם חדלות הפירעון בהליכים העוסקים בחובות בסכום נמוך. באספקלריה זו, אנסה לבחון מדוע הוחרג סעיף 87 מרשימת הסמכויות של רשם חדלות הפירעון.

20. המחוקק בדברי ההסבר לרציונל העומד מאחורי סעיף 195 לחוק (אישור הסדר נושים בפני רשם חדלות הפירעון), מציין כי:

"מנגנון ההכרעה המוצע דומה למנגנון ההכרעה הקולקטיבי הקבוע בחלק י', שלפיו ניתן לכפות הסדר על מיעוט מתנגד בתנאים הקבועים באותו חלק. ואולם בניגוד למנגנון הקבוע בחלק י', מוצע לאפשר את כפיית ההסדר בהליך זה רק לגבי חובות של נושים בהוצאה לפועל."

(דברי ההסבר, בעמ' 702)

בהמשך דברי הצעת ההסבר מצוין :

"כדי שהסדר יאושר, נדרש שרוב של המצביעים מקרב קבוצה זו, הנושים יחד בשלושה רבעים, לפחות, מחובות היחיד בהוצאה לפועל, יתמכו בהסכם. מנגנון הכרעה זה מבוסס על מנגנון ההכרעה הקולקטיבי הקבוע בחלק י'..."

ובנוגע לסעיף 196 :

"...רשם ההוצאה לפועל לא יאשר את הסדר התשלומים אם שוכנע כי התמורה שהוצעה בו לנושה שלא תמך בהסדר, נמוכה מהתמורה שאותו נושה היה מקבל אילו ניתן ליחיד צו לשיקום כלכלי (לפי פרק ח' לחלק זה). זאת בדומה לקבוע בחלק י' לעניין הסדר חוב של יחיד."

(דברי ההסבר, בעמ' 703)

הנה כי כן, לא זו בלבד שהמחוקק אינו מצביע על ההבדלים בין שני הליכי ההסדר, אלא שהוא מפנה ומשווה בכמה היבטים להוראות חלק י' לחוק (הנדון בפני בית המשפט), הנשען על רציונלים זהים. ההבחנה המשמעותית בנוגע לתנאים לאישור הסדר שעורך המחוקק אל מול חלק י', נוגעת דווקא להחרגת האפשרות לכפות את ההסדר על נושים חיצוניים. אלא שאפשרות זו אינה רלבנטית להסדר הנדון לפניי, הכולל נושים בעלי תיקי הוצאה לפועל בלבד, ללא נושים חיצוניים.

21. אשר להוראות סעיף 87 לחוק, כאמור חלק י' לחוק כולל סמכות ייחודית שהוענקה לבית המשפט בבואו לשקול אישור הצעת הסדר, במקרים בהם לא הושג רוב מניין וערך של הסכמות מטעם הנושים. בהקשר זה ציין המחוקק :

"כאמור לעיל, אישורה של התכנית בידי הנושים וחברי התאגיד דורש את אישור כלל האסיפות. דרישה זו עלולה להביא לניצול לרעה של ההליכים ולניסיונות ניצול של האסיפות השונות. כדי למנוע זאת, מוצע לקבוע, בסעיף 87 להצעת החוק, כי בית המשפט רשאי לאשר תכנית גם אם לא אושרה כנדרש בידי כל אסיפות הסוג, ולחקנות לבית המשפט את הסמכות לכפות את התכנית גם על אסיפת נושים שהתנגדה לה. מנגנון זה יסייע גם ליצירתו של משא ומתן ענייני ויפחית את התמריץ של אסיפות הנושים וחברי התאגיד לנצל לרעה את העובדה שנדרשת הסכמתם לתכנית."

(דברי ההסבר, בעמ' 653)

22. עיון בפרוטוקולים של ועדת חוקה חוק ומשפט, בניסיון לבחון את התכלית הסובייקטיבית והאובייקטיבית העומדת מאחורי החרגת הוראות סעיף 87 מסמכויותיו של רשם חדלות הפירעון, להשקפתי אף הוא העלה חרס. עו"ד מיכל אלבו מטעם ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, העירה לגבי הוראת סעיף 195 (בהקשר לדיון בהסדרים ע"י רשם חדלות הפירעון), כדלהלן :

"מיכל אלבו :

אנחנו נמצאים במצב של כפיית הסדר על מיעוט נושים מתנגד. אנחנו מציעים לעשות את זה על בסיס של רוב של המצביעים ושלושת רבעי מסך החובות.

היו"ר אוסאמה סעדי:
כמו שיש גם בחברות.

מיכל אלבו:
זה דומה לכללים לגבי אישור אסיפת נושים רגילה של תאגיד. לגבי חובות הוצאה לפועל זה מגדיר מהן חובות הוצאה לפועל."

(ראו פרוטוקול ועדת חוקה, חוק ומשפט מיום 7.3.17, בעמ' 42).

ובנוגע להוראת סעיף 196 לחוק:

"מיכל אלבו:

זה גם מקביל להסדרים לגבי תאגידים. אנחנו כופים הסדר, אבל רוצים לבדוק שהזכויות הבסיסיות של הנושים לא נפגעות, שאין איזה לחץ על מיעוט נושים."

(שם, בעמ' 50).

23. אשר להוראות חלק י' העוסקות בהסדר נושים בפני בית המשפט, לרבות סעיף 87, ציין עו"ד יוסף זינגר מטעם ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים:

"יוסף זינגר:

הסעיף הראשון זה הגדרות. הפרק הזה עוסק בהסדרי חוב שלא נעשים במסגרת צו. כלומר, עד היום עסקנו בהליכים - - הרי הליך מתחיל בצו פתיחת הליכים, יש בית משפט, ממונה בעל התפקיד, ההליך מפוקח בידי בית המשפט. הפרק הזה עוסק בשלב היותר מוקדם, בשלב שבו יש הסדר חוב שמאושר בסוף בידי בית המשפט, אבל כל התהליך, כל המו"מ, החלקים המוקדמים מתנהלים או מחוץ לבית המשפט, או בפיקוח יחסית מועט, קטן של בית המשפט."

(פרוטוקול ועדת חוקה, חוק ומשפט מיום 23.7.2017, בעמ' 42).

ובהמשך:

"יוסף זינגר:

לכן יש לנו חלופה. בסוף אנחנו רוצים להגיע לכפייה של הסדר על - - העיקרון הכללי אומר: אני יכול לכפות אם אני לא אגרום לך להיזק לעומת מה שהיית מקבל בהליכים אחרים, שגם הם מוסדרים. ברמה העיונית קשה לי לראות למה לעשות משהו אחר."
(שם, בעמ' 61).

24. הנה כי כן, המחוקק ככלל אינו מבחין בין הליכי ההסדר בפני בית המשפט ובפני רשם חדלות הפירעון, אלא משווה בינם ובין הליכי ההסדר של תאגידים, ומאפשר כפיית הסדר כפוף לשמירה על זכויות הנושים והתועלת הנעוצה להם בהסדר, תוך מניעת אפשרות של ניצול לרעה ע"י נושים. רציונלים אלו, מצוינים הן בסעיף 87 לחוק (הנוגע להליך ההסדר בבית המשפט), ובניסוח דומה, הן בסעיפים 195-196 לחוק (הנוגעים להליך ההסדר בפני רשם חדלות הפירעון).

25. בנסיבות אלו, קשה להלום מדוע המחוקק בחר בכל זאת שלא להחיל על רשמי חדלות הפירעון את המנגנון הקבוע בסעיף 87 לחוק, חרף הבדלים מינוריים בלבד בין ההליכים.

26. טול, לדוגמה, את ההבדל הנעוץ בכך שבהליכים בפני רשם חדלות הפירעון לא קיים מינוי של מנהל הסדר. הרי נציג הרשם, אשר מקיים את ישיבת ההסדר ואף בוחן את יכולתו של היחיד ונכסיו ומשמש כמגשר, הוא מעין מנהל הסדר ותפקידו דומים. על כך יש להוסיף כי רשם חדלות הפירעון מפקח על הליך ההסדר, מקיים אסיפת נושים נוספת, כדיון בפניו, ובה נכללת גם חקירת יכולת של היחיד. אלו אפוא מגלמים באופן קרוב למדי את תפקידו של מנהל ההסדר. הליך ההסדר בפני רשם חדלות הפירעון כולל, בהעדר הסכמה מטעם כל הנושים, שתי אסיפות נושים – האחת אצל נציג הרשם, והשניה בדיון בפני רשם חדלות הפירעון. איסוף המידע והחקירה מתבצעים הן ע"י הנציג והן ע"י רשם חדלות הפירעון. קרי, בוודאי אין מדובר בהליך "בזק", אלא הליך הכולל מנגנון של "איזונים ובלמים" ומתן מספר אפשרויות לנושים להתייצב ולהביע עמדתם. זאת ועוד; בפני רשם חדלות הפירעון פרוסה תמונה רחבה בדבר יכולתו של היחיד, זכויותיו ונכסיו, זאת הן מתוך בקשת היחיד והמסמכים שהגיש, הן בחקירת היכולת, והן מתוך הנתונים המצויים במערכת תיקי ההוצאה לפועל של היחיד וצווי המידע.

27. אף אינני סבור כי העובדה שלרשם חדלות הפירעון סמכויות מצומצמות יותר מאלו של בית המשפט, כשלעצמה, מצדיקה את החרגת הסמכות הקבועה בסעיף 87 לחוק. חזקה היא שככל שמתגלה בשלב זה קיומו של חשש להברחת נכסים, או מקרה מורכב המצריך חקירה מקיפה יותר, הרי שרשם ההוצאה לפועל ישקול מינוי נאמן ומתן צו פתיחת הליכים, או העברת התיק לבית המשפט. כך או כך, אישור הסדר הנושים איננו בבחינת סוף פסוק, וקיימת אפשרות להורות על ביטול ההסדר למפרע, אם מתגלה בהמשך עילה לכך.

יוצא אפוא כי בשני ההליכים לא מתקיימת חקירת נאמן מקיפה, והרציונל הוא שמדובר בהליך הסדר מהיר ויעיל יותר, ומתוך רצון, בין היתר, לחסוך בהוצאות ושכר טרחת נאמן אשר בסופו של יום מפחיתים את הדיבידנד שישולם לנושים בהליך החלופי של מתן צו פתיחת הליכים.

28. חיזוק לעמדה שלפיה לא היה מקום להבחין בין הליכי ההסדר בפני בית המשפט ובין ההליכים בפני רשם חדלות הפירעון, בהקשר לחריג של אישור הסדר ללא רוב מנין וערך, ניתן למצוא בספרם של המלומדים כב' השופט עודד מאור ועו"ד אסף דגני, **הפטר** (כרך א' בעמ' 413). אלו סבורים במפורש כי גם לרשם חדלות הפירעון קיימת סמכות לאשר הסדר על אף היעדרו של רוב, אלא שלעמדתם סמכות זו ראוי שתופעל במשורה, במקרים של חוסר תום לב קיצוני, על מנת שלא לפגוע בזכות הקניין של הנושה. המלומדים מפנים, בין היתר, לפסק הדין בע"א [3225/99 שיכון עובדים בע"מ נ' טש"ת חברה קבלנית לבניין בע"מ](#), פ"ד נג(5) (1999).

29. סיכום ביניים עד כאן:

רשם חדלות הפירעון אינו מוסמך לעשות שימוש בסעיף 87 לחוק. עם זאת, לא נמצאה הצדקה, לדעתי, להבחנה בין הליכי ההסדר בפני בית המשפט ובין הליכי ההסדר בפני רשם חדלות הפירעון, בכל הנוגע להפעלת הסמכות האמורה. אלא שברי כי יש לפעול במסגרת הסמכויות הקבועות בחוק. לפיכך נותר לבחון, במקרה הספציפי שלפניי, מהו העיגון החוקי והמהותי להפעלת הסמכות החריגה לאישור הסדר חרף אי השגת רוב מניין וערך, והאם ההסדר שלפניי נכנס בגדר חריג זה.

התנאים לאישור ההסדר בהעדר רוב מניין וערך ע"י רשם חדלות הפירעון - יישום פרטני

30. להשקפתי, בנסיבות המקרה הספציפיות שלפניי, אינני נזקק לסמכות הקבועה בסעיף 87 לחוק, אלא שניתן לאשר את הצעת ההסדר בהישען על הוראות סעיף 195(ב) לחוק במצורף עם הוראות סעיף 196(ב) ו- (ג) לחוק. במקרה שלפניי בסה"כ ארבעה נושים. אם נבחן את כל העמדות שהוגשו, בטרם ניכנס לשאלת אופן התנהלות הנושים בהצבעה, הרי שלהצעת ההסדר של היחיד הושג שוויון (תיקו) מספרי בין הנושים: שני מסכימים ושני מתנגדים, ולא הושג רוב ערך בקרב המסכימים (שיעור נשייתם כ- 34%).

31. אלא שנסיבות המקרה שלפניי מלמדות שב"כ הנושים המתנגדים לא עשה שימוש בזכות ההצבעה בתום לב ובדרך מקובלת, כנדרש בסעיף 195(ב) לחוק. זאת, בכמה מישורים להלן.

ראשית, ב"כ הנושים המתנגדים לא התייצב לשיבת הסדר בפני הנציג, ובכך מנע קיום דיון ענייני בהצעה, קיום משא ומתן, ולא התייחס לשיפור ההצעה ע"י היחיד.

שנית, הוא הגיש התנגדות לקונית ללא נימוק וללא פירוט מדוע אין תועלת בהצעת היחיד והאם קיימת חלופה ממשית וריאלית עדיפה. עמדת הנושים מיום 21.11.22 הייתה עמדה לקונית המתנגדת להצעה ללא כל נימוק. ביום 24.11.22 הגיש עמדה נוספת, אף היא אינה מנומקת, אשר כללה הצעה מספרית נגדית.

שלישית, הוא לא התייצב לדיון שהתקיים בפני רשם חדלות הפירעון, ובכך הפר החלטת רשם חדלות הפירעון ללא הצדקה ומבלי שביקש לפטור אותו מן הדיון. בכך אף מנע קיום דיון ענייני בשאלת התועלת מן ההצעה, ונמנע מלחקור את היחיד ולסתור את טענת היחיד שלפיה אין לו יכולת כלכלית ואין לו נכסים או זכויות בני מימוש. בנוגע לרכבו של היחיד, שוכנעתי כי היחיד נזקק לרכב בגילו המבוגר ולאור מצבו הרפואי והנפשי, לצורך מחייה שוטפת, ביצוע קניות מזון ונסיעות לטיפולים רפואיים. בנסיבות אלו לא היה מקום לממש את הרכב בהליך חדלות פירעון. ב"כ הנושים בחר שלא לקעקע הצהרה זו של היחיד.

רביעית, ולאחר שקיבל, לפני משורת הדין, הזדמנות להבהיר מדוע לא התייצב ומהי סיבת התנגדותו - הוא הפר החלטה נוספת של רשם חדלות הפירעון, בכך שלא הגיש תגובתו במועד שנקבע בהחלטתי מיום 5.12.22.

חמישית, גם התגובה שהוגשה באיחור, לא כללה נימוק ענייני והצבעה על תועלת אפשרית הטמונה בחלופה להצעת ההסדר - מתן צו פתיחת הליכים.

32. הנה כי כן, התנהלות דיונית זו, גרמה לפגיעה הן כלפי היחיד והן כלפי הנושים שהסכימו להצעה. אין מדובר, אפוא, בהתנהלות בתום לב ובדרך מקובלת, כנדרש בסעיף 195 (ב) לחוק. מדובר בהפרה של שתי החלטות רשם הוצאה לפועל. הנושים המתנגדים ויתרו על זכותם לבצע חקירה ליחיד. הנושים המתנגדים עד ליום זה, חרף מספר הזדמנויות וארכות שניתנו להם, לא הצביעו על כך שתינתן תמורה גבוהה יותר לנושה אם יינתן צו פתיחת הליכים. בנסיבות אלו, הרי שההתנגדות לא הוגשה בדרך מקובלת, איננה סבירה ולא ניתן לה הסבר ענייני. על רקע מכלול זה, יש לתת לה למצער משקל מופחת ולאשר את ההסדר.

33. יפים לעניין זה דברי כב' השופט רון סוקול בחדל"ת (חיפה) 70018-11-18, א.ר.ו.ן. 2012 בניה ופיתוח בע"מ ואח' נ' הממונה על חדלות פירעון ואח' (נבו, 2.2.21):

"...בבואו של בית המשפט לשקול אם יש מקום לאפשר תכנית שיקום או הצעת הסדר אף שלא זכתה לרוב הדרוש, ניתן להביא בחשבון כי התנגדות שהכשילה את האישור אינה מוסברת ואינה סבירה וכל עוד לא ניתן הסבר להתנגדות, יוכל בית המשפט להתעלם ממנה ולאשר את ההסדר".

34. תימוכין נוספים למסקנתי בדבר אישור ההסדר, ניתן למצוא בשיקול הנוגע להוגנות ההליך (סעיף 196 (ב) לחוק). ניתן לומר כי התנהלותם הדיונית של הנושים המתנגדים לא הייתה הוגנת, במובן זה שנמנעה מן היחיד הגשת תגובתו במהלך הדיון אליו לא התייצבו הנושים. כמו כן, הנושים המתנגדים זכו ליתרון דיוני בלתי הוגן, בכך שלא עמדו בהחלטות והגישו תגובתם באיחור.

35. נימוק מרכזי נוסף בגינו יש לאשר את ההצעה, נעוץ בתועלת הגלומה בהצעה על פני החלופה של מתן צו פתיחת הליכים. השאלה המרכזית שיש לשאול בבואנו לבחון את אישור ההצעה, היא האם הצעת ההסדר מיטיבה עם הנושים על פני חלופות אחרות (סעיף 196 (ג) לחוק). ממכלול המסמכים והנתונים שהונחו לפניי ומחקירת היחיד בפני הנציג ובדיון בפני רשם חדלות הפירעון, עולה כי ההצעה היא הצעה מיטבית. היחיד בן 80 ונעדר כושר השתכרות ומתקיים מקצבאות בלבד. היחיד נעדר נכסים בני מימוש. עולה, אפוא, כי אילו תידחה הצעת הסדר ויינתן צו פתיחת הליכים, הרי שהיחיד יזכה ככל הנראה לפטור מתשלום חודשי. בהעדר נכסים בני מימוש, מירב הסיכויים מצביעים על כך שהיחיד יזכה לצו הפטר לאלתר לאחר כשנה בהליך, מבלי שהנושים צפויים לקבל מאומה על חשבון חובם. לעומת זאת, הצעת ההסדר מעניקה לנושים הן תשלום חודשי בסך 300 ₪ למשך 36 חודשים, והן התגייסות של בני משפחה לתשלום חד פעמי בסך 12,000 ₪. ברי כי התמריץ של בני המשפחה להעמיד

לטובת היחיד תשלום בלתי מבוטל לצורך הצעת ההסדר, יתאיין במידה שהיחיד ייכנס להליך חדלות פירעון הכולל צו פתיחת הליכים, או אז לא יהיה כלל צורך בקבלת הסכמות מן הנושים. בוודאי לא ניתן יהיה לכפות על צד שלישי להעמיד תשלומים לטובת היחיד. אוסיף כי הצעת תשלום המזומן שופרה במהלך הדיון ב – 20%.

36. כאמור, בהחלטתי מיום 5.12.22 הוריתי לב"כ הנושים המתנגדים להבהיר מדוע לא התייצב לדיון, לנמק התנגדותו ולהבהיר מהי התועלת בחלופה של מתן צו פתיחת הליכים. ברם, עיון בתגובתו אינו מגלה הסבר ענייני למחדל אי ההתייצבות, וחשוב מכך – אינו מגלה עילה להעדת החלופה האמורה. ב"כ הנושים מציין בלקוניות כי ההצעה נמוכה ביותר לאור יתרת החוב, וכי אין בידיו לצפות למרחוק מה תהיינה תוצאות צו לפתיחת הליכים. ברם, גם אם לא ניתן לצפות בביטחון של 100%, הרי שניתן לבצע הערכה מושכלת על בסיס הנתונים שהוגשו, ולאור מצבו של היחיד, הערכה זו מובילה למסקנה ברורה ולפיה ההצעה טובה ועדיפה לאין שיעור על פני צו פתיחת הליכים. שיעור הדיבידנד לנושים איננו שיקול שאין בלתו, וכאמור מרבית הסיכויים מלמדים על כך שדווקא הצעת ההסדר מגלמת מקסום הדיבידנד, בפרט בשים לב לכך שצד שלישי נושא בחלק הארי של התשלום. הנה כי כן, עמדת ב"כ הנושים המתנגדים אינה מספקת, מנומקת כדבעי וסבירה, ולא הוגשה כראוי במועדים שנקבעו. לא הונח נימוק הסותר את חקירת היחיד בדיון (אליו כאמור לא טרחו הנושים להתייצב), ואת המסמכים שהוגשו ולפיהם אין יכולת כלכלית או נכסים ליחיד. התנהלות הנושים המתנגדים, אפוא, אינה מקובלת ובמחדליהם הם לא אפשרו ליחיד להגיב כראוי, ואף מנעו הלכה למעשה קיום משא ומתן ענייני.

37. זאת ועוד, ב"כ הנושים המתנגדים בתגובתו, התעלם ממחדל אי ההתייצבות לדיון ולא נתן לו הסבר. כמו כן, טען באופן סתמי כי נודע לו אך לאחרונה על החלטות רשם ההוצאה לפועל. זאת, ככל הנראה לא בכדי, בשים לב לכך שהיחיד ביצע מסירה לב"כ הנושים לדיון שהתקיים ביום 5.12.22. יתרה מכך, ב"כ הנושים אף מקושר בתקשורת מחשבים בתיקי ההוצאה לפועל. היחיד צירף אישור מסירה לב"כ הנושים מיום 28.11.22 בנוגע לזימון לדיון שהתקיים ביום 5.12.22. החלטתי מיום 5.12.22 נשלחה לב"כ הנושים ע"י המזכירות ביום 6.12.22.

יוער כי עמדת הנושים מיום 21.11.22 הייתה עמדה לקונית המתנגדת להצעה ללא כל נימוק. ביום 24.11.22 הם הגישו עמדה נוספת, אף היא אינה מנומקת, אשר כללה הצעה מספרית נגדית, אשר לא נומקה ולא הובהר כיצד יוכל היחיד לעמוד בהצעה זו. חזקת המסירות לא נסתרה, אפוא, ע"י ב"כ הנושים המתנגדים.

38. נוסף על התנהלות בלתי מקובלת של הנושים המתנגדים, והעדר טענה מבוססת שלפיה צו פתיחת הליכים עדיף על פני הצעת ההסדר, באישור ההסדר יש לקחת בחשבון אף את הנסיבות המיוחדות של היחיד. היחיד אדם מבוגר בן 80, סובל מבעיות רפואיות ונפשיות, וניצול שואה. ליחיד נקבעה נכות בשיעור 75% וקצבה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים. אף לא נמצא חוסר תום לב בהסתבכותו בחובות. היחיד שיתף פעולה באופן מלא בהליך וחשף את

מצבו הכלכלי. אף יש לשבח את היחיד בנוגע ליציאתו לעבודה עד לפני מספר שנים, על אף גילו המבוגר ומצבו, ונראה כי היחיד עשה ככל שביכולתו למקסם את הכנסתו.

39. סבורני כי גילו של היחיד והתקיימותו מקצבאות זקנה וקצבאות ניצולי שואה, מהווים בבחינת נסיבות אישיות מיוחדות המצדיקות הפגנת חמלה כלפיו והקלה מסוימת בערוב ימיו. בכך יש כדי לחזק את המסקנה לגבי אישור הצעת ההסדר במקרה שלפניי, במסלול יעיל ומהיר יותר, על פני שהות בת שנה נוספת לכל הפחות תחת צו פתיחת הליכים, אשר ממילא לא צפוי להניב תועלת ממשית לנושים. מסקנה זו עומדת בקנה אחד עם יסוד השיקום הכלכלי ועם זכותו של היחיד לפתוח דף חדש, גם בגילו המבוגר.

40. נמצאנו למדים אפוא, שצירוף ההוראות בסעיפים 195 (ב), 196 (ב), ו-196 (ג) לחוק, נוסף על הפסיקה שאוזכרה ולפיה התנגדות שאינה סבירה עשויה, במקרים מסוימים, להוות שיקול להתעלמות ממנה, או לכל הפחות למתן משקל נמוך להתנגדות האמורה (אל מול הסכמות אחרות שניתנו) - משמיע כי בענייננו ניתן לאשר את הצעת ההסדר של היחיד חרף אי השגת רוב מניין וערך של הסכמות הנושים. זאת, בהיותה הצעה הוגנת וצודקת ובעלת תועלת לנושים. על יסוד השיקולים האמורים, ואף שהסדר הנושים לא אושר ברוב מניין וערך אני סבור כי במקרה החריג שלפניי, ההסדר הוא ראוי, סביר והוגן בנסיבות אלו, והוא עדיף על פני החלופה שהיא צו פתיחת הליכים.

סיכום

41. מן המקובץ לעיל, לאחר ששקלתי את עמדות הנושים והתנהלותם; בשים לב לכך שמן הנתונים שהונחו לפניי עולה כי יש תועלת בהצעה, אשר עדיפה על פני צו פתיחת הליכים הכרוך, בין היתר, בהוצאות בלתי מבוטלות לרבות שכר טרחת נאמן והוצאות ההליך; ובהתאם להוראות סעיף 196 (א) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 - אני מאשר את הסדר הנושים של היחיד כדלהלן:

תשלום סכום של 12,000 ₪ במזומן, תוך 30 ימים.
נוסף על כך, תשלום חודשי בסך 300 ₪ למשך 36 חודשים, ובסה"כ 10,800 ₪.
סה"כ ישולם לנושים: 22,800 ₪.

42. אני מורה כי ההליכים בתיקי ההוצאה לפועל הפרטניים של היחיד הכלולים בתיק זה יושהו. לאחר עמידת היחיד במלוא הוראות ההסדר, ועם הגשת הודעה מטעמו על ביצוע האמור, ייסגרו התיקים.

אני מורה על ביטול עיכוב כספים בתיקים הפרטניים.

לתזכורת פנימית בגין מעקב תשלומים בעוד 6 חודשים.

גיא סמולרצ'יק, רשם

10.1.23